

ABZ Nieuws

ABZ Diervoeding, Jaargang 6 | Nummer 1 | februari 2018

Vijf jaar ABZ Diervoeding: een terugblik met onze oud-bestuurders Albert Vink en Harrie Veltkamp

ALGEMEEN / PAG 4

Maak maximaal gebruik van uw fosfaatrechten

RUNDVEE / PAG 6

Uw vragen over biggenvoeding beantwoord

VARKENS / PAG 13

Nieuw: Stabielo voeren voor leghennen

PLUIMVEE / PAG 16

Van de directie	2	Nieuw: Stabielo voeren voor leghennen	16
Grondstoffenmarkt	3	Het belang van kuikentemperatuur	18
Vijf jaar ABZ Diervoeding	4	Ross vleeskuikenouderdierenvoer vernieuwd	20
Maak maximal gebruik van uw fosfaatrechten	6	Online bestelmogelijkheden verbeterd	21
Benut elke kg N voor eiwit(kwaliteit) in het gras	8	Ledenbijeenkomsten: komt u ook?	22
Rangschikking Snijmaïs 2017	9	Prijswinnaars	22
Familie Bangma blij met voederbieten	10	Bio-beurs 2018	23
Dentmaïs beter voor geiten	12	Even voorstellen: Jaron Lammers	23
Uw vragen over biggenvoeding beantwoord	13	Colofon	23

Van de directie

Ontwikkelingen VLOG-voeders

ABZ Diervoeding produceert al jarenlang voeders waarin geen genetisch gemodificeerde grondstoffen worden verwerkt. Deze zogenaamde non-GMO voeders worden veelal ingezet voor specifieke afzetmarkten. De grootste markt (vanuit de afzet van diervoeders geredeneerd) is hierin de afzet van consumptie-eieren naar Duitsland. Ruim de helft van alle legvoeders die wij produceren is non-GMO. Vanaf 2014 wordt de productie hiervan gecontroleerd en gecertificeerd door VLOG (Verein Lebensmittel ohne Gentechnik). Deze Duitse instantie heeft naast de geldende Europese eisen een aantal specifieke eisen die zij stelt aan productie, labeling en (eigen) controle.

Het 'Ohne Gentechnik'-label is steeds meer een voorwaarde in Duitse supermarkten. Ook in de Scandinavische landen en Frankrijk is non-GMO in opkomst. Deze trend wordt gevoeld door onder andere de angst bij sommige consumenten voor negatieve bijeffecten van veredeling door genetische modificatie. Dit wordt versterkt doordat supermarkten, retailorganisaties en producenten zich proberen te onderscheiden op de markt door deze 'meerwaarde' aan te bieden.

Wij produceren al een aantal jaren voor een aantal melkveehouders non-GMO melkveevoeders. In april 2017 heeft FrieslandCampina aangekondigd te starten met een pilot voor de kaasproductie volgens de VLOG-standaard. Wij hebben in beide regio's waar deze pilot loopt melkveehouders die deelnemen aan de pilot. Het aandeel VLOG melkveevoeders is daardoor gestegen. Afgelopen najaar is de productie van VLOG geitenvoeders hierbij gekomen, omdat ook CBM voor de afzet van de geitenmelk om is gegaan naar de VLOG-standaard. Wellicht dat er in 2018 meer zuivelfabrikanten dit voorbeeld (deels) volgen.

De Europese norm accepteert in non-GMO voeders een maximaal gehalte van 0,9% aan GMO's voor onvoorzien of technisch onvermijdbare sporen. We hebben in 2017 de productie van alle VLOG-voeders geconcentreerd in onze fabriek in Nijkerk. Ook voor een aantal collega coöperaties maken we daar nu VLOG-melkvee- en VLOG-geitenvoeders. Bundeling van het volume maakt dat de inkoop, aanvoer en opslag van specifieke non-GMO grondstoffen gemakkelijker wordt en dat er minder versleping plaatsvindt. We kunnen nu goed voldoen aan de eis van 0,9% GMO's, mits er in de aangevoerde non-GMO grondstoffen geen contaminatie van GMO's aanwezig is.

Voor 2018 ligt de vraag: hoe ontwikkelt de markt voor VLOG-voeders zich verder? Hoe groot wordt het volume VLOG-voeders dat wij gaan produceren en zijn de benodigde grondstoffen hiervoor goed beschikbaar? Als de volumes groot genoeg worden, kunnen wij op termijn hiervoor een fabriek volledig inrichten. Eventuele versleping kan hierdoor nog verder worden teruggebracht.

ABZ Diervoeding is als coöperatie het verlengstuk van uw veehouderijbedrijf. Als u een beter rendement kunt behalen door aan een vernieuwend kwaliteitsprogramma mee te doen, staan wij u daarin graag bij. Vanuit onze eigen positie en indien nodig vanuit een slimme samenwerking om u nog beter van dienst te kunnen zijn.

Marcel Roordink,
algemeen directeur

Grondstoffenmarkt

De Euro is doorgestegen naar, op het moment van schrijven, een niveau van 1.245. La Niña invloeden hebben ervoor gezorgd dat de soja oogst in Argentinië behoorlijk kleiner lijkt uit te vallen door droogte.

Granen

De Europese tarwemarkt wordt in sterke mate beïnvloed door de grote oogst in en export vanuit Rusland. Waar we de vorige keer nog spraken over een Russische tarwe export van 33-34 miljoen ton, wordt inmiddels gesproken over 36 miljoen ton. Als de export van zeven maanden dan lineair doorgerekend wordt naar een jaar, dan zou het zelfs richting de 40 miljoen ton uitkomen. De voorraden in Rusland zijn ruim voldoende voor zo'n grote export. Deze export verdringt Europa van de Noord-Afrikaanse markt en de Europese exportcijfers zijn, mede door de sterke euro, erg laag. Hierdoor is in januari de markt in Europa enigszins onder druk gekomen. Van een grote daling is echter nog geen sprake. Tarwe rekent ten opzichte van maïs en gerst goed en de verbruiken binnen Europa zijn hoog. Op Chicago zitten de tarweprijzen juist in de lift. Dit ten gevolge van de zwakke dollar, een klein areaal en zorgen over de opbrengst vanwege vorst en droogte. Non-GMO maïs loopt op in prijs. Het aanbod vanuit de Oekraïne droogt op vanwege een wat kleinere oogst in 2017. Daarentegen waren de maïsogsten in Duitsland en Frankrijk beter en komt hier meer aanbod non-GMO maïs vandaan dan voorgaande jaren.

Soja

In Argentinië is het vanwege La Niña duidelijk te droog. Oogstverwachtingen zijn inmiddels naar beneden bijgesteld naar rond de 50-52 miljoen ton. Argentijnse boeren houden in afwachting van de slechte aankomende oogst hun oude oogst vast en de crush van sojabonen is in Argentinië nu al sterk teruggelopen. Dit heeft de prijzen op Chicago van vooral sojaschroot doen oplopen, soja olie prijzen zijn juist vrij laag. In Brazilië valt er ruim voldoende regen. De oogst is inmiddels in bepaalde regio's van start gegaan en loopt daar wat vertraging op. De oogstverwachtingen zijn naar boven bijgesteld tot 112 miljoen ton. In de USA zijn de voorraden soja ruim. Dit zorgt ervoor dat de sojaprijzen niet ongebreideld omhoog kunnen.

In Europa wordt de prijsstijging gedempt door de sterke Euro. De aanvoer van sojaschroot naar Nederland lijkt de komende maanden wat krap. Dit zorgt voor een premie aan de voorkant. Bij raapschroot is de druk aan de voorkant weg. Door lage raapolieprijzen is de crush wat minder. Dit gecombineerd met hogere sojaprijzen zorgt voor hogere prijzen. Ook zonnebloemzaadschrootprijzen lopen wat omhoog. Zonnebloemzaadschroot Hp is competitief geprijsd, waardoor onder andere China een behoorlijk deel importeert vanuit Oekraïne.

Bijproducten

De rundveebijproducten laten over de gehele linie sterk stijgende prijzen zien. Het aanbod sojahullen vanuit Argentinië is zeer beperkt. Enerzijds is de Argentijnse crush erg laag en anderzijds blijven landen buiten de EU sojahullen importeren. Met als gevolg een zeer klein aanbod voor Nederland en erg hoge prijzen. Palmpitschilfers worden veel door Nieuw-Zeeland gevraagd. Daar is het te droog en hebben ze te weinig gras. De melkprijzen zijn nog vrij goed en daarom importeren ze veel palmpitschilfers. Dit zorgt voor hogere prijzen, mede door beperkte verschepping in februari vanwege Chinees nieuwjaar. In de bietenpulpmarkt gaat het gezegde "grote oogsten, grote prijzen" op. Het aanbod was veel groter dan eerdere jaren, echter de suikerfabrieken hebben al aan het begin van de campagne grote tonnages buiten Europa verkocht. Daarnaast is de Europese vraag erg groot, onder andere vanwege goede melkprijzen en erg dure sojahullen. Nu de campagnedruk weg is, gaan de prijzen hard omhoog. De verkopers dicteren de markt op dit moment. Ook de tarwegriesmarkt is vast met hoge prijzen aan de voorkant. De tarwebloem export is laag. Vanwege de lage tarwevermaling is er minder tarwegries beschikbaar.

Arie Griffioen, inkoper

06 2161 4390 ■ a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Vijf jaar ABZ Diervoeding: een terugblik met onze oud-bestuurders Albert Vink en Harrie Veltkamp

ABZ Diervoeding is vijf jaar geleden ontstaan uit de fusie tussen Arkervaart-Twente uit Nijkerk en Markelo en Brameco-Zon uit Eindhoven. Een mooi moment om terug te blikken met twee van onze oud-bestuurders, maar ook vooruit te kijken met onze huidige voorzitter Rens van Dobbenburgh.

In maart 2012 werd voor het eerst contact opgenomen door Brameco-Zon met Arkervaart-Twente om te peilen of zij open stond voor een fusie. Voorafgaand aan dit gesprek was er door Brameco-Zon al veel tijd en energie gestoken in het onderzoeken van wie een goede fusiepartner zou kunnen zijn. Niet alleen het bestuur en de directie, maar ook een aantal boeren (leden) was hierbij betrokken. "Bij ons was er al veel aan het veranderen en reden genoeg om eens om ons heen te kijken. Wat zijn de mogelijkheden, wie past het best bij ons en waar willen we naar toe?" aldus Albert Vink. Een aantal punten werd daarbij erg belangrijk gevonden. "De fusie moest zorgen voor drie sterke pijlers (pluimvee, varkens en herkauwers) onder onze coöperatie. Als onze nieuwe fusiepartner buiten het eigen werkgebied gevonden kon worden, gaf dit een extra toegevoegde waarde." Arkervaart-Twente kwam als meest positief uit dit onderzoek naar voren. Brameco-Zon was vooral actief in het zuiden en sterk in pluimvee, Arkervaart-Twente actief in het midden en oosten van Nederland en sterk in varkens en rundvee. Een goede verdeling tussen de sectoren werkt versterkend. Ook voldoende kritische massa om een betere kennisuitwisseling te realiseren en een passende bedrijfscultuur waren punten die zwaar meewogen in de zoektocht naar de juiste fusiepartner.

Ledenbetrokkenheid

De fusiegesprekken verliepen goed en al snel werd besloten om begin juni een peiling te houden onder de leden van zowel Brameco-Zon als Arkervaart-Twente. Hier werd vooral positief op gereageerd, waardoor in november het fusiebesluit genomen kon worden en per 1 januari 2013 de nieuwe coöperatie kon starten. "We vonden het belangrijk om onze regionale binding te behouden en dicht bij de leden te blijven staan en dus besloten we om voorlopig het coöperatieve model met ledenvergaderingen in plaats van een Ledenraad aan te houden zoals beide coöperaties kenden" aldus Harrie Veltkamp. Dat dit in de toekomst niet houdbaar zou zijn, gezien het uitgestrekte gebied waarin onze leden zich nu bevonden, was toen al duidelijk. "We vonden het een te grote stap om dit in één keer te doen. Later was de tijd daar rijp voor en hebben we een Ledenraad opgericht. Voeding door de Ledenraad is erg belangrijk voor de Raad van Commissarissen en directie. Een coöperatie moet goed in verbinding staan met haar leden. De gekozen combinatie met informatieve ledenbijeenkomsten in de regio, gevolgd door de besluitvorming door de Ledenraad vind ik daarin een zeer geslaagde invulling."

Eindhoven

Nijkerk

Markelo

Stroobos

Keuze nieuwe naam, nieuwe kleuren

Of je bij een fusie nu wel of geen nieuwe naam moet gaan gebruiken, is altijd een lastige vraag. Enerzijds wil je de goede naam die Brameco-Zon en Arkervaart-Twente in de markt hadden opgebouwd behouden, anderzijds is een nieuwe frisse start noodzakelijk. "We waren van mening dat als we samen een nieuwe start wilden maken, we moesten kiezen voor een nieuwe naam met nieuwe frisse kleuren." aldus Albert Vink. "Al was het voor sommige bestuursleden moeilijk om het oude vertrouwde los te laten, denk ik dat we achteraf gezien de juiste keuze hebben gemaakt." vertelt Harrie Veltkamp. "We hebben nu een frisse eigentijdse uitstraling die past bij de nieuwe coöperatie. Ik denk dat na vijf jaar iedereen weet wie ABZ Diervoeding is. In de markt is onze naam goed bekend."

Terugblik fusieproces

"Wat belangrijk was, het klikte vanaf dag één tussen ons. Zowel op directie- als op bestuurlijk niveau. Heel snel waren we het eens over zaken." aldus Harrie Veltkamp. Albert Vink: "Ja, dat is belangrijk, niet alleen de directie moet het eens zijn, maar ook het bestuur van beide coöperaties. Anders gaat het niet door." In beide bedrijven bestond een "no-nonsense" cultuur en dat klikte goed. "Neemt niet weg dat er ondanks de goede klik en overeenkomsten ook veranderingen doorgevoerd moesten worden die wat meer tijd nodig hadden. Daar ontkomt je niet aan, want alles blijft mensenwerk en mensen hebben nu eenmaal moeite met veranderingen." Vrij snel na de fusie kwam de mogelijkheid tot overname van Sikma Veevoerders. "Deze kwam eigenlijk te vroeg, maar we realiseerden ons dat zo'n kans geen tweede keer voorbij komt." Door de overname van Sikma Veevoerders in het Noorden werd onze landelijke dekking compleet. "Ook daar klikte het vanaf dag één en was er vertrouwen in elkaar!" aldus Harrie Veltkamp.

Blijven investeren in de toekomst

"Als ik voorgaand stuk van mijn collega's Albert Vink en Harrie Veltkamp lees, ben ik opnieuw trots. Het vergt bestuurders/commissarissen met visie om namens de leden een coöperatie 'fit' te houden, in overeenstemming met de zich voortdurend wijzigende eisen die eraan worden gesteld. Ik stel vast dat zowel Brameco-Zon, als Arkervaart-Twente deze bestuurders/commissarissen hadden en ABZ Diervoeding deze vandaag heeft. Het verhaal is immers nooit af. Ook nu zijn er de nodige markt vraagstukken waarop we als ABZ Diervoeding gezamenlijk creatieve antwoorden moeten organiseren. De vraag naar VLOG voeders is er zo één, evenals het opzetten van alternatieven voor het binnenkort verboden gebruik van formaline om bacteriële besmettingen te bestrijden. En ongetwijfeld komen er morgen weer nieuwe vragen. Onze uitdaging is daarbij altijd scherp onze kostprijs in de gaten te houden. Een uitdaging die wij namens de leden graag aangaan, iedere dag weer." aldus Rens van Dobbenburgh.

"Het vergt bestuurders/commissarissen met visie om namens de leden een coöperatie 'fit' te houden"

Afzet- en ledenontwikkeling

Op 1 januari 2013 startte ABZ Diervoeding met 1.282 leden, die in 2013 gezamenlijk 536.000 ton mengvoerders afnamen. Op 1 januari 2018 is de coöperatie gegroeid naar 1.654 leden, die gezamenlijk in 2017 624.000 ton mengvoerders afnamen. De totale afzet mengvoerders en grondstoffen steeg in 2017 naar 730.000 ton.

Een mooie prestatie waar door alle medewerkers en leden/afnemers hard aan gewerkt is.

Maak maximaal gebruik van uw fosfaatrechten

In 2018 heeft elk melkveebedrijf te maken met fosfaatrechten. Dit heeft grote invloed op het management op melkveebedrijven. Inmiddels heeft bijna iedereen duidelijk hoeveel kg fosfaat hij dit jaar mag produceren. Tijd om goed na te denken hoe u met deze fosfaatrechten het meeste geld kunt verdienen.

Melkproductie per koe

Stel dat een bedrijf 5.000 kg fosfaatrechten heeft. Deze kunnen gebruikt worden voor het houden van melkvee of jongvee.

Voor kalveren is 9,6 kg fosfaat nodig, voor pinken 21,9 kg fosfaat en voor de melkkoeien hangt het af van de melkproductie per koe. Zie onderstaande tabel:

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Fosfaatexcretie (kg)
6.875 – 7.124	37,7
7.125 – 7.374	38,4
7.375 – 7.624	39,1
7.625 – 7.874	39,8
7.875 – 8.124	40,6
8.125 – 8.374	41,3
8.375 – 8.624	42,0
8.625 – 8.874	42,7
8.875 – 9.124	43,5
9.125 – 9.374	44,2
9.375 – 9.624	44,9
9.625 – 9.874	45,6
9.875 – 10.124	46,4
10.125 – 10.374	47,1
10.375 – 10.624	47,8
> 10.624	49,3

Bepaal uw plan

U kunt dus kiezen of u uw fosfaatrechten gebruikt voor het houden van jongvee, voor het houden van veel koeien met een lagere melkproductie of voor het houden van minder koeien met een hogere melkproductie. Bepaal uw plan en bereken wat voor uw bedrijf optimaal is. Dit zal voor een extensief bedrijf met ruimte in de stal anders zijn dan voor een bedrijf dat ruwvoer aankoopt. De eerste helft van het jaar 5 koeien te veel, betekent dat er in de tweede helft van het jaar 10 koeien weg moeten. Maak gebruik van een goede fosfaatplanner om een planning te maken van uw dieraantallen. Uw rundveespecialist kan u hierbij helpen.

Optimaliseer jongveebezetting

Hoeveel jongvee heeft u nodig? Globaal geldt dat er bijna 3 stuks jongvee gehouden kunnen worden tegenover 1 melk-koe. Dit is het grote verschil met het melkquotum, voor jongvee zijn ook fosfaatrechten nodig. Hierdoor wordt jongvee opfok duurder.

Hoeveel jongvee u nodig heeft, hangt af van eventuele uitbreidingsplannen en het uitvalspercentage. We hebben te maken met levend vee, dus niet alles is te plannen. Wat was uw uitval in het verleden? Misschien kan dat nog wat beter worden.

Wees wel reëel. Onze indruk is dat veel bedrijven nu te weinig jongvee aanhouden en straks alsnog moeten aankopen. Dat is jammer, want eigen jongvee is duur, maar vermindert de ziekte insleep. Te weinig jongvee betekent hoge opfokkosten en toch risico op ziekte insleep.

Wees scherp op vruchtbaarheid!

Er kunnen nu met fosfaatrechten ineens erg dure 'kostgangers' op uw bedrijf aanwezig zijn. Koeien die uitlopen, pinken die ouder worden dan 24 maanden en gaste koeien waardoor extra jongvee nodig is. Goede vruchtbaarheidsresultaten zijn de sleutel in het maximaal benutten van de fosfaatruimte. Overweeg om vaker een drachtcontrole te laten uitvoeren, vaak zit je er dan "korter op".

Focus op gehalten

Meer liters per koe geven een hogere fosfaatproductie per koe. Hogere gehalten niet. Door hogere gehalten kan er dus meer melkgeld binnenkomen zonder fosfaatrechten te kopen. Ook toeslagen die de diverse melkfabrieken geven voor kwaliteit, weidegang en duurzaamheid is extra melkgeld zonder gebruik van fosfaatruimte. Dit speelt een steeds grotere rol.

Overweeg aankoop rechten

Als rechten maximaal benut worden, is aankoop eerder rendabel. Aankoop is een goede overweging als de technische en financiële resultaten goed zijn.

Wouter Schimmel, specialist rundveehouderij
06 2126 6228 ■ w.schimmel@abzdiervoeding.nl

Benut elke kg N voor eiwit(kwaliteit) in het gras

Elke kg stikstof die is bemest, maar niet wordt benut, betekent 6,25 kg minder eiwit in het gras. Het is erg belangrijk om de juiste soort kunstmest in de juiste hoeveelheid op het juiste moment toe te dienen. Ons doel is Actief Ruwvoer winnen voor een hoge en gezonde melkproductie.

Drijfmest

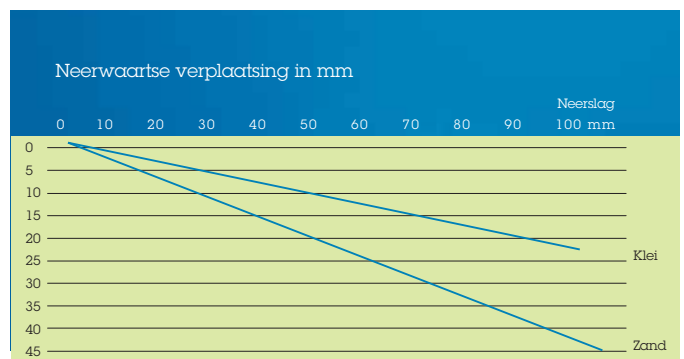
Gemiddeld levert 1 m³ rundveedrijfmest 1,2 kg werkzame N voor de 1e snede. De variatie in stikstof tussen bijvoorbeeld mest van jongvee of mest na scheiden is echter groot. Neem tijdig een monster van gemixte mest om de hoeveelheid werkzame N te weten te komen. Overweeg het toevoegen van Piadin aan de mest bij het uitrijden. Piadin zorgt voor een tragere omzetting van ammoniumstikstof in nitraatstikstof waardoor de kans op uitspoeling van nitraatstikstof afneemt. Wanneer u water toevoegt, neemt de benutting van stikstof uit de drijfmest ook duidelijk toe.

Twee keer strooien

Om de stikstof uit kunstmest beter te benutten, adviseren wij u de voorjaarsgift in twee keer te strooien. Daarbij kunt u overwegen om met twee soorten kunstmest te werken. Al vroeg in het voorjaar nemen de graswortels juist ammoniumstikstof op via een actief uitwisselingsproces met de bodem. Later als de groei van het gras toeneemt (de wortels nemen veel vocht op) komt ook de opname van de wateroplosbare nitraatstikstof op gang. In Novurea+S zit geen nitraatstikstof. Deze meststof past daarom uitstekend bij een vroege startgift. Strooi bijvoorbeeld in de 1e helft van maart 100 kg Novurea+S. Vervolgens in het groeiende gras (4 – 5 weken voor het beoogde maaitijdstip) nog 150 kg KAS. In dit voorbeeld is dan 2 x 40 kg N gegeven. Uiteraard is de winst in benutting altijd afhankelijk van de weersomstandigheden.

Zwavel

Op zandgrond is een beperkte zwavelgift bij de 1e strooi vrijwel altijd zinvol. Novurea+S bevat 38% N en 18% SO₃. Op gronden met een hoog organische stofgehalte is het belangrijk de zwavel in de graskuil en het zwavel leverend vermogen (SLV) van het perceel eerst te beoordelen. Rundveedrijfmest levert gemiddeld 1,5 kg werkzame zwavel per m³ voor de 1e snede. Is zwavel nodig, dan helpt een zwavelgift bij een hogere benutting van stikstof. Voor de vorming van 6,25 kg eiwit uit 1 kg stikstof is immers ook 80 gram zwavel nodig.

Jan Aalderink, specialist rundveehouderij
06 2125 8721 ■ j.aalderink@abzdiervoeding.nl

Rangschikking Snijmaïs 2017

Dit jaar presenteren wij u voor de 15e keer de Rangschikking Snijmaïs. Alle deelnemers hebben het volledige overzicht reeds ontvangen. Graag laten wij u hier nog de rangschikking op ras zien. U ziet de gemiddelde uitslag van minimaal vijf 'zuivere' maïskuilen.

Nacm	DS%	VEM	Zetmeel	VC-NDF	Ton DS/ha
LG 31.211	36,7	1006	386	55,1	18,7
Stacey	38,4	1002	402	53,9	19,5
Torres	36,5	993	390	52,1	21,1
LG 30.218	36,9	992	388	52,3	17,5
LG 31.218	38,4	991	392	51,3	19,9
Millesim	38,1	988	388	50,5	19,1
P8057	39,8	987	388	50,5	18,6
Asgaard	38,7	982	384	53,8	20,1
Genialis	39,2	979	377	49,9	20,3
LG 31.235	35,1	978	377	52,7	18,1
Ricardinio	37,6	967	382	49,5	19,0

Wilt u ook nog profiteren van onze vroege voorkoopactie van zaaimaïs?
Kijk dan op onze website of neem contact op met uw rundveespecialist.
www.abzdiervoeding.nl/nieuws/actualiteiten-snijmais-2017

Familie Bangma blij met voederbieten

Voederbieten is op sommige bedrijven een prima voedergewas. Het gewas heeft een hoge opbrengst, is smakelijk en geeft vooral een hoger vetgehalte in de melk. Wij volgden afgelopen jaar de teelt, oogst, bewaring en verstrekking bij familie Bangma uit Nij Beets intensief.

Meer melk uit eigen voer

Vooraf in Noord-Nederland worden meer voederbieten geteeld. Enerzijds vanwege het overschot aan ruwvoer op sommige bedrijven, anderzijds als alternatief voor de teelt van snijmaïs die in het noorden toch wat minder oogstzekerheid biedt. Jelle en Annelies Bangma hebben een echt familiebedrijf met 85 melk- en kalfkoeien en 50 stuks jongvee op 45 ha grond. In het afgelopen jaar werd 7 ha snijmaïs verbouwd en 2 ha voederbieten. "We willen graag een hogere VEM per kg droge stof in het basisrantsoen met voer van eigen grond. Ons doel is om dan met niet meer dan 25 kg krachtvoer per 100 kg melk een productie te halen van jaar rond 30 kg melk per koe per dag".

Vruchtbare grond erg belangrijk

Een hoge opbrengst is bij voederbieten erg belangrijk vanwege de flink hogere teeltkosten per hectare. Dit komt vooral door de dure bespuitingen en de hogere oogstkosten. Het is dan ook de vraag of de voederbieten wel een alternatief zijn voor snijmaïs op zandgrond. De geschatte opbrengst bij Jelle was 22,5 – 25 ton droge stof per hectare. "Een akkerbouwer adviseerde meer zaad per hectare te gebruiken, zodat de bieten niet zouden vallen bij het rooien".

Bewaren met sojahullen

Begin november werden de bieten gerooid. Ongeveer 3 maanden lang is ± 13 kg verse en gesnipperde bieten per koe per dag gevoerd. In deze tijd leverde Jelle melk met 4,85% vet en 3,85% eiwit. Op 20 december werden de resterende bieten gesnipperd en samen met sojahullen ingekuuld in een slurf. ABZ Diervoeding deed in het afgelopen jaar samen met Schothorst Feed Research (SFR) een 'pottenproef' om de juiste inkuilstrategie te bepalen. Een potten proef is een inkuilproef op laboratoriumschaal.

	Voederbieten/ sojahullen vers	Voederbieten/soja- hullen na 5 weken	Voederbieten/soja- hullen na 10 weken
Droge stof (%)	33	33	32
VEM	1053	1054	1024
Suiker	560	40	37
Melkzuur	5	70	74

Van zoet naar zuur

Uit de analyses blijkt dat de grote hoeveelheid suiker tijdens de conservering grotendeels wordt omgezet. Het ingekuilde product wordt erg zuur door onder andere de grote hoeveelheid melkzuur die door fermentatie wordt gevormd. De sojahullen zijn gekozen, omdat deze vezels zesmaal hun eigen gewicht aan vocht kunnen opnemen. Sojahullen blijken ook goed te passen als veilige ruwe celstof die helpt om het pensmilieu te stabiliseren bij het voeren van de grote hoeveelheid melkzuur en andere fermentatieproducten.

Asgehalte bepalend voor de voederwaarde

De analyse van de voederbieten bij familie Bangma laten een ruw as van 70 gram per kg droge stof zien. Dit betekent dat er weinig zand in zit. Dit is belangrijk omdat met de grond veel 'slechte' bacteriën en schimmels meekomen die zowel het inkuilproces, als de vertering negatief beïnvloeden.

Vers voeren het beste

Familie Bangma heeft een goed gevoel over het gebruik van sojahullen bij het inkuilen. "Het vetgehalte is met de overgang van verse naar ingekuilde bieten 0,1% gezakt, maar het eiwitgehalte is op peil gebleven." Gezien het enorme verlies van suiker bij bewaring lijkt het vers voeren van voederbieten echter het meest lonend. Alleen op bedrijven waar een hoge opbrengst mogelijk is en eigen arbeid en ruwvoer ruim aanwezig zijn, kunnen voederbieten eventueel een alternatieve teelt zijn.

Murk Miedema, specialist rundveehouderij
06 2013 2633 ■ m.miedema@abzdiervoeding.nl

Dentmaïs beter voor geiten

Maïs is ook in het rantsoen voor geiten een belangrijk element voor de melkproductie. Met de energie uit zetmeel dient u wel voorzichtig om te springen. Een geit verdraagt weinig zetmeel op darmniveau. Bij een te groot aanbod van zetmeel op darmniveau kunnen Clostridium bacteriën zich vermeerderen en toxines vormen. Maïs is echter een constant voer dat goed past in het voerrantsoen voor geiten.

Waar moet maïs voor geiten aan voldoen?

Bij de teelt- en raskeuze van maïs dient u goed rekening te houden met uw doelgroep. Hieronder volgen enkele aspecten waarmee u bij de teelt, oogst en vervoeding van maïs rekening dient te houden:

1. Oogsttijdstip

Maïs voor geiten dient u niet te droog te hakselen. Drogere maïs heeft een hoger aandeel bestendig zetmeel. Streef naar een droge stofpercentage van 35% of lager. Dit drukt het zetmeelgehalte en daarmee in nog sterkere mate het aandeel bestendig zetmeel. Een droge stofpercentage lager dan 30% is echter niet wenselijk, omdat de silage dan te zuur wordt.

2. Selectiegedrag

Geiten hebben aan het voerhek een sterk selectiegedrag. Dit werkt een hoger aandeel restvoer in de hand en zorgt ook voor een minder constant voer. Fijner hakselen – rond de 6 mm – drukt selecteren van het voer aan het voerhek.

3. Gezonde planten

Reeds in het veld kan maïs worden aangetast door tal van (schimmel)ziektes. Let daarom bij de raskeuze extra op ziekteresistenties/-toleranties tegen stengelrot, Helmin thosporium en andere ziektes.

Dentmaïs

Dentmaïs kunt u herkennen aan het deukje in de korrel. Het zetmeel van Dentmaïs is bloemiger en breekt sneller af op pensniveau. Het aandeel bestendig zetmeel is daardoor kleiner.

Dentmaïs

Flintmaïs

Kuilhygiëne

Net als in het veld kunnen in de kuil ook schimmels en gisten(broei) ontstaan. Meestal gebeurt dat bij het uitkuilen. Het toevoegen van broeieremmer **Pioneer® 11A44** zorgt ervoor dat de kuil minder snel opwarmt en dat daardoor ook de vorming van schimmels wordt onderdrukt.

Pioneer Dentmaïs

Ras	FAO
P8521	210
PR39F58	250

Erik Koldenhof, specialist geitenhouderij
06 5235 8459 ■ e.koldenhof@abzdiervoeding.nl

A close-up photograph of a pig's face, showing its eye, ear, and snout. A large, semi-transparent purple shape is overlaid on the left side of the image, containing white text. The pig's skin is light pinkish-brown, and its eye is dark. The background is slightly blurred, showing more of the pig's face and some straw bedding.

Uw vragen over biggenvoeding beantwoord

Dit artikel is een vervolg op de eerder verschenen artikelen "Vleesvarkensvoeding: Weet u wat u voert?" en "Vragen over grondstoffen?" (na te lezen op onze website). In onze e-mailnieuwsbrief werd u opgeroepen om uw vragen over voeding en grondstoffen te mailen. In verband met de vele vragen gaan we in dit artikel dieper in op biggenvoeding.

Het voeren van biggen is in wezen een spanningsveld tussen groei en darmgezondheid. Hierin is elk bedrijf anders. Zo spelen onder andere de genetica van de zeug en beer en de voerstrategie in de kraamstal en biggenstal een rol in het samenstellen van het optimale biggenvoer. Daarom werken onze varkensspecialisten nauw samen met onze nutritionisten en zijn we constant bezig met het optimaliseren van uw voer.

Dynamo speen- en biggenvoer

Zoals eerder genoemd heeft elk bedrijf en elk dier een andere behoefte. Om een brede range van deze behoeftes te dekken, hebben wij het Dynamo biggenvoerprogramma samengesteld. Gekeken naar vier belangrijke kenmerken, darmgezondheid, voeropname, groei en type, zijn er vier voersoorten ontwikkeld. Deze zijn te zien in de nevenstaande tabel. De linkerkant van de tabel is gericht op darmveiligheid (te zien aan het aantal plusjes). Verder naar rechts verschuift de focus naar groei. In dit artikel worden de eigenschappen van deze voersoorten, met name nutriënt(eiwit)samenstelling, besproken.

Fit: De darmen gezond houden, daar draait de Fit-lijn om. De Fit-lijn is uitermate geschikt voor biggen met een hoge voeropname die gevoelig zijn voor diarree. De Fit-lijn is hiervoor geschikt door de keuze voor gemakkelijke verteerbare eiwit- en energiebronnen en een hoog vezelgehalte. Dit wordt gerealiseerd door de vezelkeuze en de specifieke maling ervan in het speenvoer.

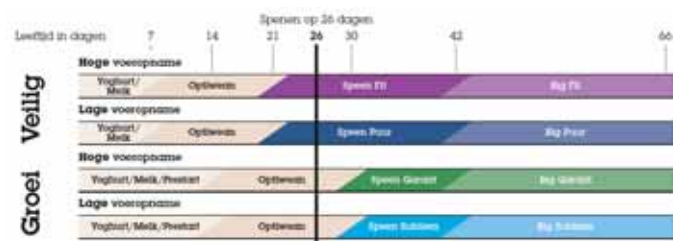
Garant: De Garant-lijn is gericht op optimale groei voor de goed vretende biggen. Bij een goede gezondheidsstatus staat deze lijn garant voor een optimaal saldo per big. Om deze reden bevat de Garant-lijn naast een speenvoer, twee biggenvoerders die aansluiten op de veranderde aminozuurbehoeften van de groeiende big. Een goede prijs-/kwaliteitsverhouding staat voorop.

Subliem: Met de Subliem-lijn stimuleert u uw biggen om voldoende voer op te nemen met een hoog energie- en aminozuurgehalte. De Subliem-lijn blinkt door de hoge niveaus van smakelijke energiebronnen en goed verteerbare eiwitbronnen uit in het behalen van zeer scherpe voederconversies. Het resultaat is hard groeiende en geblokte biggen.

	Fit	Puur	Garant	Subliem
	Veilig		Groei	
Darmgezondheid	++++	+++	++	++
Voeropname	+	+	++	+++
Groei	++	++	+++	++++
Type	+	++	++	+++

“De darmen gezond houden, daar draait de Fit-lijn om.”

Puur: De Puur-lijn is grotendeels identiek aan de Fit-lijn. De Puur-lijn is echter gericht op biggen met een lagere voeropname. De darmen houden we gezond door dezelfde unieke grondstofkeuzes, maar door onder andere extra energie en aminozuren halen deze biggen toch hun groei.

Voerstrategie

Zoals eerder genoemd speelt de voerstrategie een rol in het kiezen van de juiste voersoorten. De voerstrategie begint al in de kraamstal. Het type voer (melk, pre-starter of speenvoer) en de voeropname in de kraamstal bepaalt de mate waarin een big gewend is aan het verteren van plantaardige grondstoffen. De overschakeling van moedermelk naar een brok is immer een grote stap. Verder heeft de vorm waarin het voer wordt verstrekt in de kraamstal invloed op de voeropname. Het is bekend dat de voeropname hoger is, als een voeder wordt verstrekt in de vorm van een papje (bij voorkeur aangemaakt in warm water). In onderstaande tabel wordt een assortimentopbouw weergegeven van het Dynamo biggenvoer, echter de opbouw kan variëren per bedrijf.

Genetica

In de praktijk komen we vele verschillende soorten genetica tegen. Deze verschillende genetica vragen om verschillende voersamenstellingen. De factoren die hierin meespelen zijn onder andere: voeropnamecapaciteit, genetische aanleg voor vlees- en spekaanzet en afzetmarkten. Genetica is een onderdeel van het bedrijfsspecifieke beeld en op zichzelf niet bepalend voor de keuze van de voersoorten.

Een bekend voorbeeld dat we vaak terugzien in de praktijk is dat Tempo dieren een hogere voeropnamecapaciteit hebben ten opzichte van Pietraïn dieren. Dieren met een lagere voeropname kunnen profijt hebben van een voer wat voeropname stimuleert (door de concentratie en smakelijkheid van het voer). Dieren met een hoge voeropname kunnen profijt hebben van een geconcentreerder voer om later zelfs de voeropname wat te remmen.

Darmgezondheid

Op het gebied van darmgezondheid speelt voeding een belangrijke rol. Verschillende problemen kunnen (deels) door voeding worden opgelost/voorkomen. Een goed voorbeeld hiervan is de speendip. De speendip ontstaat tijdens het speenmoment en wordt veroorzaakt door onder andere stress. Door

vezels en goed verteerbare eiwitten toe te voegen aan een speenvoer kan de darmgezondheid van een big positief worden beïnvloed. Een ander voorbeeld is Pia. Pia kan bij met name zware vleesvarkens een groot probleem zijn. Ondanks entingen zijn er bedrijven waar de chronische Pia ervoor zorgt dat er achterblijvers en slijters onder de varkens zijn.

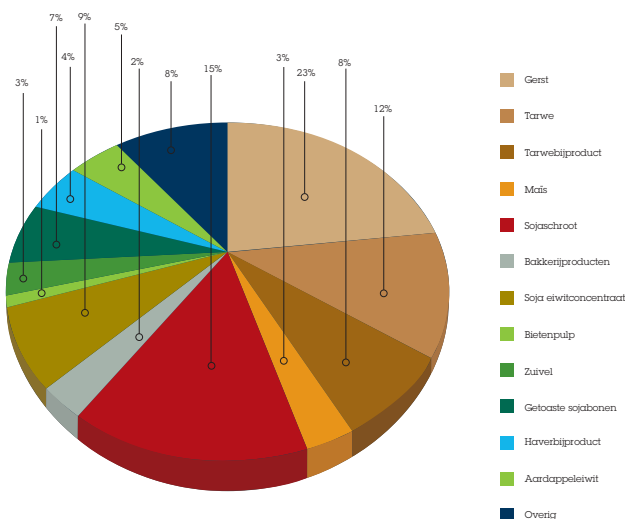
Eiwit

We spreken over goed verteerbare eiwitten voor speen- en biggenvoer om darmgezondheid te beïnvloeden, maar welke grondstoffen zijn nu verantwoordelijk voor het ruw eiwitgehalte van een voeder? Voor een regulier speen- en biggenvoer zien we dat de granen (gerst, tarwe, maïs en bakkerijproducten) een groot aandeel van het eiwit (circa 40 %) leveren, waar wellicht vaak naar eiwitrijke grondstoffen als soja, zonnebloem en raap wordt gekeken. Raapproducten en zonnebloemzaad-schroot komen in een speenvoeder echter niet vaak voor. Dit vanwege het negatieve effect op voeropname (raap) en lage verteringscoëfficiënten van het eiwit om zodoende eiwitfermentatie in de dikke darm tegen te gaan. Daarvoor in de plaats wordt in voeders voor jonge biggen juist meer ingezet op beter verteerbare eiwitbronnen als bijvoorbeeld sojaschroot, sojabonen, soja-eiwitconcentraten, aardappelleiwit en zuivel. Waarbij soja-eiwitconcentraten een voorkeur hebben qua kwaliteit eiwit, vanwege de hogere 3-uurs verteerbaarheid ten opzichte van sojaschroot. Sojaschroot bevat nog ANF's (anti nutritionele factoren) als lectines en trypsine die de vertering in negatieve zin beïnvloeden. In onderstaande figuur is dit terug te zien, doordat in een speenvoer 15% van het eiwit afkomstig is van sojaschroot en voor een biggenvoer dit percentage stijgt naar 35%, waarmee sojaschroot de belangrijkste eiwitbron voor dit biggenvoer is geworden. Een grondstof als zonnebloemzaad-schroot wordt bij oudere biggen met een betere vertering opgenomen, te zien is dat deze voor 4% van het eiwitgehalte zorgt.

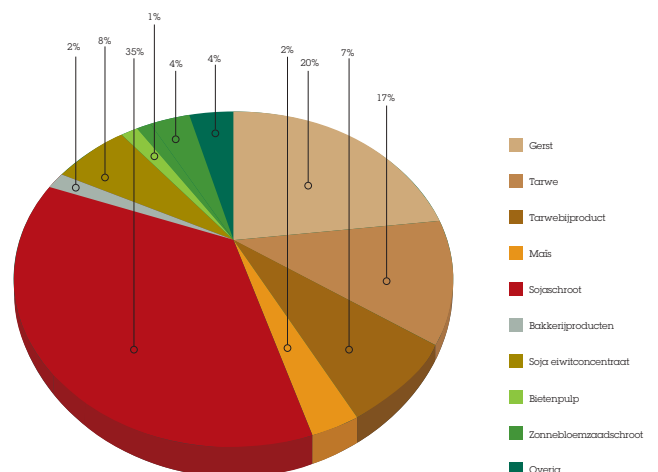
Bram Toebes, specialist varkenshouderij
06 2061 6754 ■ b.toebes@abzdiervoeding.nl

Speenvoer: waar komt het RE vandaan?

Biggenvoer waar komt het RE vandaan?

Nieuw: Stabielo voeren voor leghennen

Stabielo voeren is het vernieuwde legpluimveevoerconcept van ABZ Diervoeding en staat voor stabiliteit. Dit komt tot uiting in voerlijnen met een uitgekende grondstoffen- en nutriëntensamenstelling gebaseerd op het gewenste productiedoel voor uw leghennen.

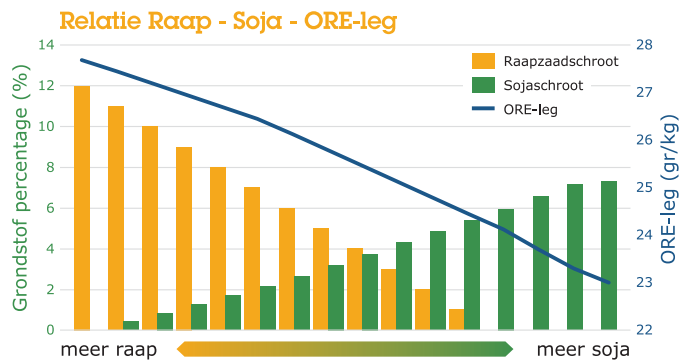
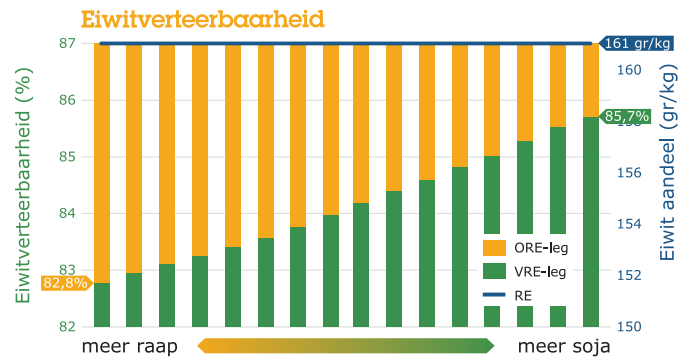
De samenstelling van onze legpluimveevoerders zijn gericht op een extra hoge darmgezondheid en gunstige voerefficiëntie. Deze hogere darmgezondheid zorgt voor het goed kunnen houden van onbehandelde hennen en de gunstige voerefficiëntie resulteert in een goede piekproductie, goede persistentie en het juiste eigewicht.

Verteerbaar Ruw Eiwit

Het ruw eiwit geeft een globaal beeld van het eiwitgehalte in het voer, dit zegt echter niets over de verteerbaarheid. Het ruw eiwit kan opgesplitst worden in Onverteerbaar Ruw Eiwit (ORE) en Verteerbaar Ruw Eiwit (VRE). Door de juiste grondstofkeuze en samenstelling kan het verteerbare ruw eiwit verhoogd worden en het onverteerbare ruw eiwit verlaagd worden. Een hoge VRE/ORE verhouding zorgt voor een effectieve eiwitbenutting en verlaagt het risico op darmontsteking.

“De samenstellingen van onze legvoerders worden op basis van het verteerbaar ruw eiwit geoptimaliseerd.”

De samenstellingen van onze legvoerders worden op basis van het verteerbaar ruw eiwit geoptimaliseerd. Naast het feit dat VRE weergeeft hoeveel verteerbaar ruw eiwit (gram/kg voer) de hennen binnen krijgen, geeft dit ook extra informatie over de kwaliteit van het legpluimveevoer en de gebruikte grondstoffen. Dit stelt u beter in staat om het legpluimveevoer te kunnen beoordelen. Het VRE-gehalte wordt ook afgedrukt op onze afleverbonnen. Op deze manier creëren we bij onze klanten transparantie op het terrein van voederwaarde en stabiliteit bij de koppels.

In bovenstaande grafieken is te zien hoe de verhouding VRE/ORE verloopt naarmate er in een voer gekozen wordt voor meer raap in plaats van soja. Met soja (heeft een beter verteeringscoëfficiënt) behaal je met minder product de gewenste hoeveelheid VRE met flink minder ORE dan dat met raap.

Minder ORE = Minder belasting voor de darmen

Stabielo legpluimveevoer assortiment

Ons assortiment is opgebouwd in drie sterke pijlers:

Kolonie voor productie op kilogrammen in koloniehuisvesting. **Scharrel** voor productie op kilogrammen eieren in alternatieve huisvesting met een zeer lage V.C. en **Light** voor productie op stuks eieren terwijl het eigewicht geen rol speelt. De keuze welk assortiment u het best kunt voeren, hangt af van het productiedoel dat u stelt. Om het voer goed af te kunnen stemmen op uw productiedoelen hebben we een brede diversiteit aan voerlijnen van Legmeel 155 tot 180. Ook hebben we een Light en Extra light 165 voerlijn waar bewust gestuurd wordt op lagere eigewichten in combinatie met stuks eieren. De voerlijnen verschillen op het gebied van grondstofkeuze, samenstelling en gehalten. De verschillende voerlijnen stellen u in staat om flexibel te schakelen gedurende de ronde.

Wat uw productiedoel ook is, wij hebben een voeradvies op maat!

	Kolonie	Scharrel	Light
Darmgezondheid	+++	+++	++
Legpercentage	++	++	+++
Ei-gewicht	+++	+++	+
Opstart	+++	+++	++
Voederconversie	+++	+++	+
VRE	+++	+++	+++
Voerkosten	+++	++	+++

Voerschema Stabielo legpluimveevoer

Ons voerprogramma kenmerkt zich door een stabiele opbouw van zes opeenvolgende fasen die hieronder zijn weergegeven. De samenstellingen zijn gebaseerd op de behoefte van de hen tijdens een specifieke levensfase.

Om de overgang van opfok naar leg zo goed mogelijk te laten verlopen, wordt tot 5% productie Opfokmeel 3 aanbevolen. Vanaf 5% productie tot ongeveer 28 weken wordt startvoer verstrekt. Vervolgens dient elke 20 weken van fase geschakeld te worden om aan de calcium- en fosforbehoefte te voldoen. Om stabiliteit te behouden blijft het energie- en eiwitniveau van fase 1 tot en met fase 4 gelijk.

Structuur

Legmeel met een goede structuur levert een positieve bijdrage aan de vertering bij de leghennen. De spiermaag wordt geprikkeld door voldoende vezels en grove delen. Om selectief eetgedrag en ontmenging te voorkomen, is het uiterst belangrijk dat het legmeel homogeen is. In onze fabrieken worden onder meer hoogwaardige grondstoffen enkelvoudig gewalst om een stabiel en optimaal voer te leveren.

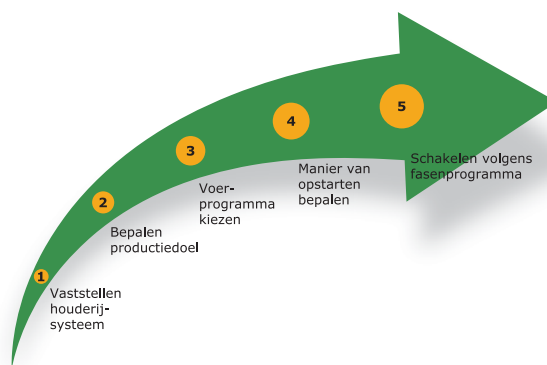
Aanvullend voer

Naast volledige voeders hebben we ons ook gespecialiseerd in aanvullende voeders. Voor zowel kern als enkelvoudige grondstoffen kunnen wij uw partner zijn. Afhankelijk van de structuur en verschijningsvorm kan het kernvoer tot circa 25% geleverd worden. Het is mogelijk om zowel structuurmeel als pellet aan te leveren op basis van genoemde voerlijnen.

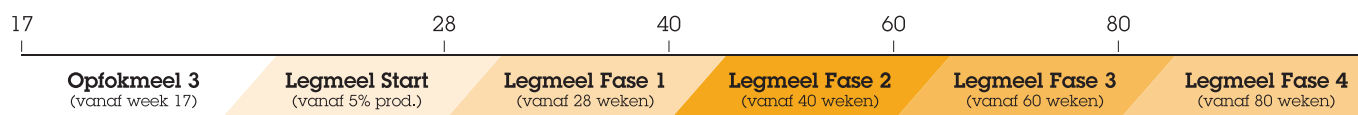
Optimaal sturen met ons 5 stappenplan

Hoe kunt u optimaal sturen op eigewicht:

1. Stel vast welk houderijsysteem u heeft / wilt.
2. Stel uw productiedoel vast. Wilt u aantallen of maximaal kg eieren of een combinatie van beiden.
3. Bepaal aan de hand van uw productiedoel welke voerlijnen hierbij passen.
4. Bepaal op welke manier u de koppel wilt opstarten (afhankelijk van productiedoel en tijdstip van het jaar).
Let hierbij ook op het lichtschema in de opfok.
5. Let erop dat u de hennen elke 20 weken van fase schakelt, zodat het voer blijft aansluiten op de calcium- en fosforbehoefte van de hen.

Evert Bos, specialist pluimveehouderij
06 2125 8718 ■ e.bos@abzdiervoeding.nl

Het belang van kuikentemperatuur

Sinds een vijftal jaren wordt er steeds meer aandacht besteed aan de lichaamstemperatuur van kuikens. Het blijkt dat het meten van de lichaamstemperatuur van kuikens een goede hulp is bij het kuikenmanagement.

Duidelijk zichtbaar is het bloedvat aan de binnenzijde van de poot bij indroging.

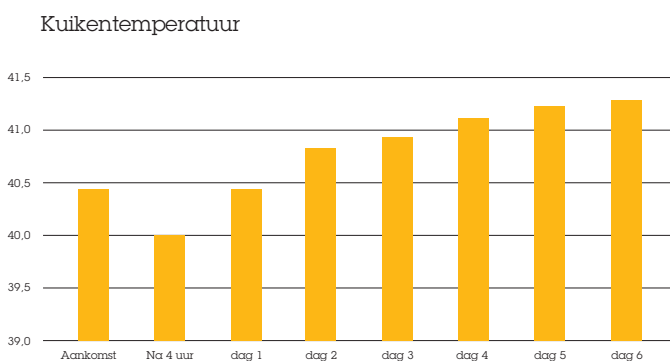
Eieren worden bebroed bij een temperatuur van rond de 37,8 °C. Tijdens het uitkomen van het ei produceert het kuiken zoveel warmte dat het ei eigenlijk gekoeld moet worden. Dit geschiedt door het lichaam van de kloek of door de langsstromende lucht in de uitkomstkast of stal.

Als het kuiken opgedroogd is, zal deze een lichaamstemperatuur hebben van rond de 40,5 °C. Het kuiken kan deze temperatuur niet handhaven zonder bij te verwarmen. Pas na 5 tot 7 dagen is het kuiken in staat de lichaamstemperatuur zelf te handhaven. In die periode stijgt de temperatuur tot 41,3 °C +/- 0,5. Dat is de gemiddelde temperatuur voor kippen.

Juiste kuikentemperatuur bereiken

Het is dus van groot belang dat u ervoor zorgt dat de omgeving ideaal is voor het kuiken om zo een goede kuikentemperatuur te kunnen bereiken (zie onderstaande grafiek).

Onder de 38,5 °C kuikentemperatuur eet en drinkt een kuiken nog wel, maar de doorstroom door de darmen stagneert. Er komt dus geen vocht in de darmen en het kuiken verdroogt. Dan zien we vaak een piek in de uitval op dag 3.

Temperatuur bij aankomst kuikens

Wanneer de kuikens aankomen, moet de vloer een temperatuur hebben tussen de 28 en 31 °C. Optimaal is 29-30 °C. De staltemperatuur kan gericht worden op 34 °C en naar gelang de kuikentemperatuur worden gevarieerd. Kuikens die te lang koud zijn, hebben een verhoogde kans op E-coli en later op problemen met darmvirussen en coccidiose. Kuikens die te warm zijn, hebben een verhoogde kans op kreupelheid in verband met enterococcen.

“Gaat u kuikens temperaturen?, gebruik dan een snelle thermometer.”

Dagelijkse controle

Door iedere dag 15 kuikens diagonaal door de stal te temperatuur op hetzelfde tijdstip, kunnen knelpunten in het klimaat worden herkend. Heel vaak zien we dat de gemiddelde kuikentemperatuur van een koppel voor het uit- en wegladen ruim boven de 41,3 °C stijgt. Dan is er sprake van een relatieve overbezetting of onvoldoende klimaatbeheersing. Gaat u kuikens temperaturen?, gebruik dan een snelle thermometer. Anders is de lol er snel af.

Wenst u meer informatie over kuikentemperatuur bij vleespluimvee? Neem dan contact met ons op.

Hans Wagenaars, key accountmanager
06 5314 5770 ■ h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

Ross vleeskuikenouderdierenvoer: meer overzicht dankzij drie duidelijke voerprogramma's

Tijdens de LIV 2018 in Venray presenteren wij onze nieuwe voerprogramma's voor Ross vleeskuikenouderdieren. Deze programma's zijn gebaseerd op onze bestaande voeders, maar zijn met nieuwe namen duidelijker gecategoriseerd.

Niet elk bedrijf is hetzelfde en niet alle koppels maken hetzelfde mee. Per bedrijf kan daardoor ook de visie op de invulling van het management iets anders liggen, zoals bijvoorbeeld op economisch resultaat, voerprijs, maar ook diergezondheid, bevedering of de vitaliteit van de nakomelingen. Allemaal visies waar u als klant de nadruk op kunt leggen. We willen hiermee bereiken dat we onze klanten een heldere keuze kunnen bieden. We streven ernaar om samen met u tot een voerprogramma te komen dat het beste past bij uw bedrijf en visie. Zo komen we tot een 'perfect match' voor uw bedrijf!

Drie Foktoom voerlijnen

Onderstaande drie voerprogramma's voor Ross vleeskuikenouderdieren hebben een verschillende samenstelling die toegespitst is op het doel van het voerprogramma.

Fit adviseren wij als u extra wilt investeren in de gezondheid van uw hennen, in bevedering en vitaliteit van uw kuikens. Er is in deze lijn gekozen voor meer hoogwaardige ingrediënten met een bewezen effect op gezondheid, bevedering en vitaliteit van de kuikens.

Perfect adviseren wij als u gaat voor het hoogste economisch resultaat bij standaard omstandigheden. Er is gekozen voor een ruime spreiding aan ingrediënten, om de voederwaarde en veiligheid de hoogst haalbare garantie te geven.

Garant adviseren wij wanneer de voerkosten centraal staan, waarbij een weloverwogen keuze wordt gemaakt in de prijs-/kwaliteitsverhouding van de grondstoffen.

	Fit	Perfect	Garant
Diergezondheid	+++	++	+
Bevedering	+++	++	+
Vitaliteit kuikens	+++	++	+
Economisch resultaat*	++	+++	++
Voerprijs	+	++	+++

* Onder standaard omstandigheden

Bestelcodes en begeleidingsadvies

Met onze nieuwe voerprogramma's (zie tabel hieronder) willen wij duidelijkheid scheppen in ons assortiment, met behoud van zoveel mogelijk bestaande bestelcodes en keuzes.

Fases	Foktoom Fit		Foktoom Perfect		Foktoom Garant		Leeftijd inzet
	Standaard	Tesco	Standaard	Tesco	Standaard	Tesco	
Pre-LEG	10850	10855	10850	10855	10850	10855	20 t/m 22 weken
1	17400	17405	17410	17415	17480	17485	22 t/m 30 weken
2	17401	17406	17411	17416	17481	17486	30 t/m 42 weken
3	17402	17407	17412	17417	17482	17487	42 t/m einde

Daarnaast blijft ons advies rondom het schakelen naar een nieuwe fase gelijk.

Mocht u over bovenstaande nog vragen hebben, neemt u dan contact op met uw pluimveespecialist. De keuze voor welke lijn het beste geschikt is voor uw bedrijf kan van diverse factoren afhankelijk zijn. In overleg kunnen we gezamenlijk tot de beste keuze komen voor uw bedrijf / dat loont.

Emily Frehen, nutritionist

040 238 0777 ■ e.frehen@abzdiervoeding.nl

Online bestelmogelijkheden verbeterd

Wij zijn zeer verheugd u te melden dat wij onze online bestelmogelijkheden hebben verbeterd. Onlangs heeft u de vernieuwde folders voor het online bestellen ontvangen. De belangrijkste verbetering is dat u vanuit uw bestellingen een eigen bestelformulier samen kunt stellen; uw 'zogaenaamde' favorieten.

Heeft u nog niet eerder gebruik gemaakt van onze online bestelmogelijkheden? Probeer het eens, u zult ervaren hoe snel en gemakkelijk dit gaat. De voordelen van het online bestellen voor u en dus ook voor ons zijn dat bestellingen efficiënter

kunnen worden verwerkt en het risico dat een bestelling foutief wordt verwerkt, wordt geminimaliseerd.

Als u vragen heeft over het online bestellen kunt u contact opnemen met één van onze Front Office medewerkers. Zij helpen u graag vooruit.

Succes met het online bestellen!

Charles Caers, manager Administratie & Financiën
040 238 0777 ■ c.caers@abzdiervoeding.nl

Ledenbijeenkomsten

In maart organiseren wij onze jaarlijkse regionale ledenbijeenkomsten waar wij onder andere de cijfers van 2017 zullen bespreken.

Wilt u als lid uw betrokkenheid tonen bij de coöperatie, dan heten wij u van harte welkom op onze ledenbijeenkomsten. Deze worden gehouden op maandagavond 12 maart in Markelo, dinsdagavond 13 maart in Oirschot, donderdagmiddag 15 maart in Drachten en donderdagavond 15 maart in Nijkerk. Wij hopen op een grote opkomst. **Graag tot ziens.**

Prijswinnaars

Kleurwedstrijd

Wat hebben we veel mooie kleurplaten van jullie mogen ontvangen. Heel erg bedankt hiervoor! De jury had er een zware kluit aan. Het was deze keer erg moeilijk, want er zaten echt heel veel prachtige, enthousiast gekleurde, getekende, gestippelde, beplakte, 3d kleurplaten bij. Uit de 353 kunstwerken hebben wij de prijswinnaars gekozen. Wil je weten wie het geworden is?

De winnaars van de kleurwedstrijd zijn:

Prijswinnaar in de categorie 0 – 4 jaar:
Lisa Jorritsma uit Boijl

Prijswinnaar in de categorie 5 – 8 jaar:
Wilbert van den Berg uit De Glind

Prijswinnaar in de categorie vanaf 9 jaar:
Renske Veen uit Wijk bij Duurstede

Kerstpuzzel

Uit 156 e-mail berichten, kaartjes en brieven zijn twee inzendingen gehaald met de goede oplossing: 'Groeit met de ABZ formule'

De eerste prijs is gewonnen door: L. de Meijer uit Wernhout

De tweede prijs is gewonnen door: Marina van den Brink uit Putten

Alle deelnemers heel hartelijk bedankt voor de mooie kunstwerken en het insturen van de oplossingen. Hopelijk doen jullie volgend jaar weer mee!

Prijswinnaars heel hartelijk gefeliciteerd! Jullie krijgen de prijs binnenkort thuisgebracht (of hebben de prijs inmiddels ontvangen).

Bio-beurs 2018

Woensdag 17 en 18 januari jl. vond de biologische vakbeurs in Zwolle plaats. De Bio-beurs is de belangrijkste nationale vakbeurs voor de biologische sector. Koningin Maxima opende de beurs dit jaar officieel en Carola Schouten, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit deelde haar visie op biologische landbouw met de bezoekers. Ook ABZ Diervoeding was aanwezig met een stand op het ingerichte Pluimveeplein voor Meerwaarde. We hebben veel verschillende relaties mogen ontvangen. Ook de actie **Wilt u de kers op de taart?** was weer een succes.

Even voorstellen

Jaron Lammers is 1 december jl. begonnen als specialist rundveehouderij. Jaron is 23 jaar en woont in Luttenberg (OV). Hij heeft de opleiding Small Business and Retail Management op de Hogeschool Windesheim Zwolle en de opleiding Veehouderij op Landstede Raalte afgerond. Tevens heeft hij veel praktijkervaring opgedaan in de rundveehouderij.

Wij wensen Jaron veel succes in zijn nieuwe job!

Jaron Lammers

Specialist rundveehouderij

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar **pr-communicatie@abzdiervoeding.nl** of geef dit telefonisch door op één van onze kantoren.

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll,
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl. De eerst volgende ABZ Nieuws verschijnt in april 2018.

Verkoop en advisering

Algemeen

Front Office Nijkerk
033 422 1510
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Eindhoven
040 238 0777
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Stroobos
051 235 1281
bestelling@abzdiervoeding.nl

Rundveehouderij

Roel van Ee (Verkoopmanager)
regio Midden, Oost en Zuid
06 2126 6227
r.ee@abzdiervoeding.nl

Frank Pol (Verkoopmanager)
regio Noord
06 8233 0681
f.pol@abzdiervoeding.nl

Geiten- en schapehouderij

Erik Koldenhof (Specialist)
06 5235 8459
e.koldenhof@abzdiervoeding.nl

Varkenshouderij

Hans Gerrits (Verkoopmanager)
06 5154 1814
h.gerrits@abzdiervoeding.nl

Legpluimveehouderij

Jeroen Doornhof (Verkoopmanager)
06 5262 2335
j.doornhof@abzdiervoeding.nl

Vleespluimveehouderij

Cor van Dijk (Commercieel directeur)
06 2126 6226
c.dijk@abzdiervoeding.nl

Hans Wagenaars (Key accountmanager)
06 5314 5770
h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

Enkelvoudige grondstoffen

Gijsbert Willigenburg (in- en verkoop)
033 422 1512
grondstoffen@abzdiervoeding.nl

ABZDiervoeding

Groei met de ABZ formule

dichtbij
dier

dichtbij
boer met
het juiste
voer

voor
het beste
resultaat

ABZ / dat loont

Volg ons op Social media:

